Lietas arhīva Nr. A42-00494-21/8
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:0323.A420205520.3.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 23.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Grabovska,

piedaloties pieteicējas /pers. A/ pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pilnvarotajām pārstāvēm /pers. C/ un /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Finanšu un kapitāla tirgus komisijas faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, nesniedzot atbildi pēc būtības uz pieteicējas 2020.gada 25.marta iesnieguma 1), 2), 3), 6), 7), 9), 10) un 11) punktā uzdotajiem jautājumiem, un pienākuma uzlikšanu sniegt atbildi pēc būtības uz pieteicējas 2020.gada 25.marta iesnieguma 1), 2), 3), 6), 7), 9), 10) un 11) punktā uzdotajiem jautājumiem.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /pers. A/ 2020.gada 22.janvārī ar iesniegumu (*lietas 12.-19.lapa*) vērsās Finanšu un kapitāla tirgus komisijā (turpmāk – Komisija) ar lūgumu savas kompetences ietvaros izvērtēt AS „ABLV Bank" (*likvidācijas process uzsākts 26.02.2018.*) pieprasījuma par papildu informācijas sniegšanu saistībā ar kreditora pārbaudi un noteiktās kreditoru pārbaudes kārtības pamatotību un atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Komisija 2020.gada 20.februārī sniedza pieteicējai atbildi par likvidējamās AS „ABLV Bank" rīcību (*lietas 20.-21.lapa*).

Pieteicēja atkārtoti 2020.gada 25.martā ar iesniegumu (*lietas 22.-33.lapa*) vērsās Komisijā, lūdzot sniegt atbildes uz konkrētiem jautājumiem:

1) Vai Komisija var apliecināt, ka Metodoloģijā (*AS „ABLV Bank" ārējā konsultanta izstrādāta kreditoru pārbaude metodoloģija noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai un sankciju atbilstības kontrolei*) ietvertās kreditoru pārbaudes prasības un procedūras ir atbilstošas Latvijas Republikas normatīvajam regulējumam? Proti, lūgums Komisijai apliecināt, ka Metodoloģijā ietvertās kreditoru pārbaudes prasības un procedūras attiecībā pret kreditoriem nav „stingrākas" par Legalizācijas novēršanas likumā noteiktajām?

2) Vēstulē Komisija ir norādījusi, ka Metodoloģijā kreditoru pārbaudes prasības noteiktas, „ņemot vērā labāko starptautisko praksi". Kas ir šī „labākā starptautiskā prakse" un vai tā ir saistoša Latvijas Republikā? Ja Komisijas minētā „labākā starptautiskā prakse" ir saistoša Latvijas Republikā, lūdzu norādīt, ar kādiem normatīvajiem tiesību aktiem tā ir ieviesta vai arī no kādiem normatīvajiem tiesību izriet tās saistošais spēks?

3) Kādi normatīvie tiesību akti nosaka, ka Bankas kreditoriem ir saistoša Metodoloģija, un Bankai (*AS „ABLV Bank"*) ir tiesības atsaukties uz Metodoloģijā noteikto, attiecībās ar Bankas (*AS „ABLV Bank"*) kreditoriem kā trešajām personām?

4) Vai Komisijas ieskatā Metodoloģija ir uzskatāma par vispārsaistošu normatīvo tiesību aktu?

5) Vai Komisijas ieskatā kreditori ir piekrituši Metodoloģijas piemērošanai? Ja Komisijas ieskatā Bankas kreditori ir piekrituši Metodoloģijas piemērošanai, vai kreditoriem ir tiesības iepazīties ar Metodoloģiju? Ja ir tiesības, tad lūdzu izsniegt man Metodoloģiju.

6) Uz kādas tiesību normas pamata Bankai (*AS „ABLV Bank"*) ir tiesības, veicot gadījuma rakstura darījuma izpēti (kreditora prasījuma izmaksu kreditoram pašlikvidācijas procesā), pārbaudīt klienta vēsturiski veiktos maksājumu darījumus, kas nav attiecināmi uz kreditora prasījuma pamatā esošo naudas līdzekļu izcelsmi, un pieprasīt kreditoriem paskaidrojumus un informāciju par šādiem vēsturiskajiem maksājumu darījumiem? Kādas tiesību normas uzliek kreditoriem par pienākumu sniegt Bankai (*AS „ABLV Bank"*) atbildes uz šādiem jautājumiem, ja Banka (*AS „ABLV Bank"*) pieprasa informāciju par kreditora vēsturiskajiem maksājumu darījumiem, kas nav attiecināmi uz kreditora prasījuma pamatā esošo naudas līdzekļu izcelsmi? Sniedzot atbildi, lūdzu precīzi norādīt konkrētu normatīvo tiesību aktu un konkrētu pantu (tā daļu), no kura izriet šādas tiesības.

7) Vai Komisijas ieskatā manas vēsturiski veiktās skaidras naudas iemaksas manā kontā Bankā (*AS „ABLV Bank"*) satur jebkāda veida aizdomīga darījuma pazīmes (nesamērīgi, netipiski, sarežģīti darījumi, darījumi bez ekonomiska vai tiesiska mērķa u.tml.)? Vai manas veiktās transakcijas un naudas uzkrājums Komisijas ieskatā ir uzskatāms par neatbilstošu maniem ienākumiem un konta apgrozījumam, kas varētu būt pamats uzskatīt, ka šie darījumi ir aizdomīgi?

8) Vai Komisijas ieskatā Banka (*AS „ABLV Bank"*) ir pamatoti un atbilstoši normatīvo aktu prasībām pieprasījusi dokumentus, kas attiecas un raksturo manu finanšu stāvokli, ienākumus, labklājības līmeni un satur citus manus un manu ģimenes locekļu personas datus, ja pats par sevi konkrētais darījums nav aizdomīgs?

9) Vai Komisijas ieskatā Bankai (*AS „ABLV Bank”*) ir tiesisks pamats neapmierināt manu kreditora prasījumu (neveikt izmaksu), ja es nesniegtu Bankai tās pieprasīto informāciju par manis veiktajām skaidras naudas iemaksām manā kontā vai arī ja manis sniegtā informācija būtu nepilnīga? Kādas tiesību normas (konkrēti panti, to daļas un punkti) dod Bankai (*AS „ABLV Bank”*) šādas tiesības?

10) Vai Komisijas ieskatā Bankas piemērotās kreditoru izpētes prasības pret mani ir samērīgas un atbilstošas likumam?

11) Vai Komisijas ieskatā skaidras naudas uzkrājumu veikšana un vēlāka skaidras naudas iemaksa kontā ir uzskatāma par aizdomīgu darījumu saskaņā ar normatīvajiem tiesību aktiem? Vai Komisija rekomendē kredītiestāžu klientus no šādām darbībām atturēties?

[2] Komisija 2020.gada 23.aprīlī pieteicējai sniedza atbildi „Atbilde uz iesniegumu par Komisijas 20.02.2020. vēstuli un administratīvā akta izdošanu” (*lietas 34.-35.lapa*).

[3] Uzskatot, ka nav atbildēts pēc būtības uz pieteicējas 2020.gada 25.marta iesnieguma 1), 2), 3), 6), 7), 9), 10) un 11) punktā uzdotajiem jautājumiem, pieteicēja vērsās ar pieteikumu tiesā (*lietas 4.-10.lapa*).

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicēja norāda, ka visi uzdotie jautājumi ir saistīti ar bankas likvidatoru darbību bankas pašlikvidācijas procesa ietvaros, tādējādi atbilstoši Kredītiestāžu likuma 132.panta ceturtajai daļai atbilžu sniegšana uz šiem jautājumiem ir Komisijas kompetencē.

Pieteicēja atsaucas uz Latvijas Republikas Satversmes 104.pantu, kā arī vairākiem Augstākās tiesas nolēmumiem.

[3.2] Ja Komisija uzskatītu, ka kāds no šiem jautājumiem nav tās kompetencē, nav pieļaujams, ka Komisija nereaģē uz minētajiem jautājumiem atbilstoši Iesniegumu likuma 4.panta pirmajai un otrajai daļai. Proti, ja kāds no 2020.gada 25.marta iesniegumā norādītajiem jautājumiem nebūtu Komisijas kompetencē, tad tai būtu pienākums par to informēt pieteicēju vai arī pārsūtīt iesniegumu kompetentajai iestādei, arī par to informējot pieteicēju.

[4] Komisija rakstveida paskaidrojumos (*lietas 42.-46.lapa*) pieteikumu neatzīst, papildus norādot turpmāk minēto.

[4.1] Komisija paskaidro, ka tā saņēma divus pieteicējas iesniegumus. Abos iesniegumos pieteicēja lūdza konstatēt pārkāpumus likvidējamās AS „ABLV Bank” likvidatoru darbībā saistībā ar informācijas pieprasīšanu kreditora pārbaudes ietvaros. Tāpat no abu iesniegumu satura bija konstatējams vienots mērķis – panākt, lai likvidējamā AS „ABLV Bank” nepieprasa informāciju par pieteicējas veiktajām skaidras naudas iemaksām.

Komisija uzskata, ka tā uz pieteicējas iesniegumiem jautājumos, kas skar viņas intereses saistībā ar noteiktu kreditora prasījuma apmierināšanas kārtību, atbildes ir sniegusi, kā arī pēc pieteicējas lūguma vērtējusi likvidējamās AS „ABLV Bank” likvidatoru darbību, taču pārkāpumus tajā nav konstatējusi.

[4.2] Likvidējamās AS „ABLV Bank” likvidatoru pienākums ir nodrošināt pašlikvidācijas procesa likumīgu un efektīvu gaitu, tiem ir visi likumos un kredītiestādes statūtos paredzētie pārvaldes institūciju un to vadītāju pienākumi, tiesības un pilnvaras, tai skaitā likvidatori ir atbildīgi par to, lai tiktu nodrošināta AS „ABLV Bank” kā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Novēršanas likums) subjekta darbības atbilstība normatīvajiem aktiem. Likvidatoriem pirms izmaksu veikšanas kreditoriem ir jāveic kreditoru identifikācija un patiesā labuma guvēja noskaidrošana, kreditora un ar to saistīto pušu vēsturiski veikto maksājumu transakciju pārbaude un kreditora un ar to saistīto pušu pārbaude attiecībā uz starptautiskajiem sankciju sarakstiem. Komisija konstatēja, ka pieteicējas iesniegumā izvirzītie iebildumi un jautājumi būtībā izrietēja no nepilnīgas kreditoru pārbaudes procesa izpratnes, kā arī tie saturēja lūgumus, daļa no kuriem nebija apmierināmi.

[4.3] Komisija nav kompetenta uzlikt par pienākumu likvidatoriem piemērot īpašu attieksmi pret atsevišķiem kreditoriem, turklāt tas būtu pretrunā ar Komisijas darbības mērķi veicināt ieguldītāju, noguldītāju un apdrošināto personu interešu aizsardzību un finanšu un kapitāla tirgus attīstību un stabilitāti, kā arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu, tāpēc Komisija šādus administratīvos aktus izdot nevar. Turklāt pieteicējai arī nav subjektīvo publisko tiesību prasīt šādu administratīvo aktu izdošanu.

[4.4] Komisija norāda, ka uz jautājumiem, kas pēc būtības lūdz apliecināt, ka konkrētas likvidatoru darbības ir atbilstošas tiesību aktiem, atbilde ir tāda, ka šīs darbības ir atbilstošas tiesību aktiem. Pieteicējas jautājumi, kas saistīti ar kreditora pārbaudi pēc būtības, jautājumi par aizdomīgiem darījumiem un kreditora prasījuma apmierināšanu ir likvidējamās AS „ABLV Bank” likvidatoru kompetencē. Komisijas atbildes būtu jāskata šo apstākļu kontekstā.

[4.5] Komisijas ieskatā tā gan pirmajā atbildē, gan otrajā atbildē pieteicējai skaidri norādīja, kāds ir Metodoloģijas mērķis, kā arī to, ka nesaskata pārkāpumus AS „ABLV Bank” likvidatoru darbībā.

[4.6] Attiecībā uz jautājumiem par Metodoloģijas saistošo dabu, kā arī tiesisko pamatu tās piemērošanai Komisija gan pirmajā, gan otrajā atbildē pieteicējai sniedza skaidrojumu. Proti, ka tās saistošā daba, tiesiskais pamats un piemērošana izriet no Novēršanas likuma.

[4.7] Attiecībā uz jautājumiem par veiktās pārbaudes tiesiskumu, atbilstību Novēršanas likumam un samērīgumu, kā arī izmaksu kārtību Komisija jau pirmajā atbildē bija pieteicējai norādījusi, kādos posmos tiek veikta kreditora prasījumu pārbaude un ka tā ietver arī vēsturiski veikto maksājumu transakciju pārbaudi, tai skaitā labklājības un naudas līdzekļu izcelsmes analīzi. Turklāt otrajā atbildē Komisija papildus paskaidroja, ka pienākums veikt šādu pārbaudi izriet no Novēršanas likuma $11.^1$ panta.

[4.8] Attiecībā uz jautājumiem par konkrēto pieteicējas darījumu novērtējumu, kā arī skaidras naudas iemaksu darījumiem kopumā, Komisija izskaidroja Novēršanas likuma 1.panta 17.punktu. Tāpat Komisija norāda, ka tā nevar likvidatoru vietā sniegt atzinumu vai vērtējumu, vai konkrēti darījumi uzskatāmi par aizdomīgiem, ko ir prasījusi pieteicēja.

[4.9] Tā kā pieteicējas uzdotie jautājumi pārklājās, Komisija savas atbildes nesanumurēja. Tas, ka atbilde nav sniegta noteiktā formā, nenozīmē, ka tā nav sniegta pēc būtības. Komisijas ieskatā, ņemot vērā pieteicējas ieinteresētību kreditora prasījuma apmierināšanā, kā arī to, ka pieteicējas mērķis, ar kādu viņa vērsās Komisijā (lai likvidējamās AS „ABLV Bank” likvidatori nepieprasītu informāciju par viņas skaidras naudas iemaksām), ir sasniegts, Komisija, sniedzot atbildes uz iesniegumiem, ir nodrošinājusi līdzsvaru starp pieteicējas interesēm un valsts pārvaldes efektivitātes apsvērumiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja iesniegto pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem, ka atbildes pēc būtības uz saviem jautājumiem pieteicēja nav saņēmusi, sniedzot papildu paskaidrojumus, ka gadījumā, ja kāds pieteicējas vēstulē uzdotais jautājums nebija Komisijas kompetencē, Komisijai tas bija jānorāda nevis paskaidrojumos tiesai, bet atbildes vēstulē pieteicējai, kā arī jānorāda iestāde, kurā vērsties, vai pieteicējas iesniegums jāpasūta kompetentai iestādei izskatīšanai.

[6] Komisijas pilnvarotās pārstāves tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz atbildēs norādīto, kā arī rakstveida paskaidrojumā tiesai norādītiem motīviem, sniedzot papildu paskaidrojumus, ka pieteicējai divās atbildēs izskaidrots Komisijas veiktās pārbaudes apjoms, ka aktīvā bankā un bankā, kam uzsākts likviditātes process, ir atšķirīgas Komisijas kompetences robežas. Tā kā AS „ABLV Bank” šobrīd ir likviditātes process, Komisija neveic klientu izpēti, to dara likvidatori, Komisija uzrauga veikto darbību vispārējo tiesiskumu, neiejaucoties AS „ABLV Bank” un tās klientu

privāttiesiskajās attiecībās.

Motīvu daļa

[7] Izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi tiesas sēdē procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots.

[8] Komisija ir nosūtījusi pieteicējai divas rakstveida atbildes uz viņas iesniegumiem. Lietā ir strīds par to, vai sniegtajās atbildēs Komisija ir atbildējusi pēc būtības uz visiem pieteicējas iesniegumā uzdotajiem jautājumiem, kā arī par Komisijas kompetences robežām atbilžu sniegšanā uz pieteicējas uzdotajiem jautājumiem.

[9] Personas tiesības vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc būtības ir nostiprinātas Latvijas Republikas Satversmes 104.pantā un regulētas Iesniegumu likumā.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 104.pantu ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības. Ikvienam ir tiesības saņemt atbildi latviešu valodā. Valsts pienākums atbilstoši šai konstitucionālajai normai ir sniegt atbildi, kurā ir izvērtēti uzdotie jautājumi un tie motivēti atbildēti (*Augstākās tiesas 2008.gada 21.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-22/2008 17.punkts*). Atbildes nesniegšana vispār vai atbildes nesniegšana pēc būtības kā faktiskā rīcība atbilstoši Administratīvā procesa likumam ir pārbaudāma administratīvajā tiesā (*sk. turpat, 19.punkts*).

Tomēr minētā Latvijas Republikas Satversmes norma neparedz tiesības prasīt konkrēta satura atbildi (*Augstākās tiesas 2011.gada 17.marta lēmuma lietā Nr.SKA-367/2011 7.punkts, 2010.gada 26.novembra lēmuma lietā Nr.SKA-785/2010 6.punkts*). Nozīme ir tam, ka iestādes atbildes attiecas uz personas uzdotajiem jautājumiem, nevis tam, vai atbildes saturs precīzi atbilst personas priekšstatam par vēlamo atbildi (*Augstākās tiesas 2010.gada 26.novembra lēmuma lietā Nr.SKA-785/2010 8.punkts*). Iestādei ir pienākums sniegt saprotamas atbildes uz personas uzdotajiem jautājumiem, kuri ir iestādes kompetencē. Ir svarīgi, lai iestāde kopumā atbildētu uz personas uzdotajiem jautājumiem, tādēļ tas vien, ka iestāde nav sniegusi atsevišķu atbildi uz katru no jautājumiem, nevar būt par pamatu atzinumam, ka atbilde nav sniegta pēc būtības (*Augstākās tiesas 2009.gada 23.marta lēmuma lietā Nr.SKA-360/2009 10.punkts*).

Detalizēts regulējums, kādā persona var īstenot savas tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu, ietverts Iesniegumu likumā. Iesniegumu likuma 1.pants un 2.panta pirmā daļa noteic, ka likuma mērķis ir veicināt privātpersonas līdzdalību valsts pārvaldē. Likums nosaka kārtību, kādā privātpersona iesniedz un iestāde vai privātpersona, kas īsteno valsts pārvaldes uzdevumus, izskata dokumentu, kurā ietverts iestādes kompetencē esošs lūgums, sūdzība, priekšlikums vai jautājums. Savukārt Iesniegumu likuma 5.panta pirmās daļas otrais teikums noteic, ka iestāde iesniegumu izskata, vadoties pēc tā satura.

[10] Ņemot vērā minēto, izskatāmās lietas ietvaros pārbaudāms, vai pieteicējas uzdotie jautājumi ir Komisijas kompetencē esoši un ja ir, vai pieteicēja ir saņēmusi atbildes pēc būtības uz 2020.gada 25.marta iesnieguma 1), 2), 3), 6), 7), 9), 10) un 11) punktā uzdotajiem jautājumiem, ņemot vērā Iesniegumu likuma normas.

[11] Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likuma 5.pants noteic, ka Komisijas darbības mērķis ir veicināt ieguldītāju, noguldītāju un apdrošināto personu interešu aizsardzību un finanšu un kapitāla tirgus attīstību un stabilitāti, kā arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu. Minētā likuma 6.panta 2.punkts noteic, ka viena no Komisijas funkcijām ir finanšu un kapitāla tirgus un tā dalībnieku darbības regulēšana, kontrolējot normatīvo aktu un Komisijas normatīvo noteikumu un lēmumu izpildi.

Kreditora un kredītiestādes tiesiskās attiecības ir civiltiesiskas, tādēļ tāpat kā individuālu šādu tiesisko attiecību nodibināšana arī strīdu izšķiršana, kas no tām izceļas, pamatā risināma civiltiesiskā kārtībā. Tikai atsevišķos gadījumos, lai veicinātu ieguldītāju, noguldītāju un apdrošināto personu interešu aizsardzību un finanšu un kapitāla tirgus attīstību un stabilitāti, kā arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu, valsts ir noteikusi iespējamu arī administratīvu iejaukšanos šajās tiesiskajās attiecībās. Tādēļ minētās tiesību normas, kas vispārīgi noteic Komisijas darbības mērķi un funkcijas, ir piemērojamas kopsakarā ar normām, kas konkretizē Komisijas kompetenci. Kredītiestāžu likuma 126.panta pirmās daļas 1.punkts noteica, ka kredītiestādes akcionāru sapulce var pieņemt lēmumu par kredītiestādes pašlikvidāciju.

Kredītiestāžu likuma Pārejas noteikumu 83.punkts noteic, ka šā likuma 126.[2] un 146.[1] pants, grozījumi 128.pantā attiecībā uz pirmās un otrās daļas izteikšanu jaunā redakcijā un 129.panta pirmajā daļā, 129.panta 1.[1] daļa, grozījumi 132.panta ceturtajā daļā attiecībā uz daļas izslēgšanu, grozījumi 137.panta pirmajā daļā un 139.panta otrā daļa nav piemērojama kredītiestādes maksātnespējas un likvidācijas (arī pašlikvidācijas) procesam, kas uzsākts pirms attiecīgo grozījumu spēkā stāšanās. Šādam maksātnespējas un likvidācijas (arī pašlikvidācijas) procesam piemēro tiesību normas, kuras bija spēkā līdz šā punkta pirmajā teikumā minēto grozījumu spēkā stāšanās dienai (*13.06.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.06.2019.*).

Lietā nav strīda, ka AS „ABLV Bank" likviditātes process uzsākts 2018.gada 26.februārī. Tātad uz Komisijas un kredītiestādes likvidatoru kompetenci attiecībā uz AS „ABLV Bank" likvidācijas procesu ir attiecināms Kredītiestāžu likuma Pārejas noteikumu 83.punkts.

Kredītiestāžu likuma 132.panta ceturtā daļa (izslēgta ar *13.06.2019. likuma redakciju, kas stājas spēkā 29.06.2019.*) noteica, ka Komisija atbilstoši šajā likumā noteiktajai kompetencei ir tiesīga kontrolēt likvidatora darbību un atbilstību šajā likumā noteiktajiem ierobežojumiem. Šajā nolūkā Komisijas pilnvarotai personai ir tiesības iepazīties ar visu kredītiestādes dokumentāciju, visu likvidatora dokumentāciju, kas saistīta ar kredītiestādi, kā arī saņemt no likvidatora paskaidrojumus un jebkuru citu nepieciešamo informāciju, kas saistīta ar kredītiestādes likvidācijas procesu.

Atbilstoši Augstākās tiesas prakses atziņām Komisija šīs uzraudzības ietvaros ir nevis strīdu izskatīšanas iestāde starp kredītiestādes kreditoriem un likvidatoru, bet patstāvīgi izmanto tai piešķirto uzraudzības funkciju tādā veidā un intensitātē, kāda nepieciešama konkrētā gadījumā (*Augstākās tiesas 2020.gada 27.augusta lēmuma lietā 1347/2020 8.punkts*).

Atbilstoši Kredītiestāžu likuma 128.panta pirmajai daļai kredītiestāde, kas gatavojas uzsākt pašlikvidāciju, piecu dienu laikā pēc šāda lēmuma pieņemšanas iesniedz Komisijai iesnieguma projektu par pašlikvidāciju. Iesnieguma projektam pievieno pēdējo kredītiestādes pārskatu, kas atspoguļo finanšu stāvokli pārskata perioda beigās un kas sagatavots atbilstoši Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvajiem noteikumiem par gada pārskata sagatavošanu, un ziņas par iespējamo likvidatoru. Savukārt minētā likuma 128.panta otrā daļa noteic, ka Komisija 30 dienu laikā pēc tam, kad saņemti visi nepieciešamie dokumenti, kuri apliecina šā panta pirmajā daļā minēto informāciju, pārbauda, vai kredītiestāde spēj noteiktajā termiņā un pilnā apmērā izpildīt tās grāmatvedības reģistros reģistrētās saistības pret kreditoriem, un iesniedz Eiropas Centrālajai bankai lēmuma projektu par kredītiestādei izsniegtās licences (atļaujas) kredītiestādes darbībai anulēšanu (*tiesību normas redakcijā, kas bija spēkā līdz 2018.gada 14.novembrim*). Šajā sakarā Augstākā tiesa norādījusi, ka Komisijas kompetencē attiecīgajā brīdī ir izvērtēt normatīvajos aktos noteiktos dokumentus, lai secinātu, vai ir iespējama un pieļaujama kredītiestādes pašlikvidācija un vai tā spēs pilnā apjomā izpildīt saistības pret kreditoriem. No Kredītiestāžu likuma 128.panta neizriet, ka

Komisijai ir pienākums veikt bankas likvidācijas noteikumu kontroli un uzraudzību (*Augstākās tiesas 2020.gada 27.augusta lēmuma lietā 1347/2020 7.punkts*).

Kredītiestāžu likuma 139.panta pirmā (*tiesību normas redakcijā, kas bija spēkā līdz 2018.gada 14.novembrim*) daļa noteica, ka izmaksu un parādu segšanas kārtību nosaka likvidators, ievērojot šā likuma 139.[1], 139.[2], 139.[3], 139.[4], 139.[5], 139.[6] un 139.[7] panta noteikumus.

Kredītiestāžu likuma 2.panta otrā daļa noteic, ka kredītiestāžu tiesības un pienākumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanā nosaka Novēršanas likums.

Novēršanas likuma 20.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka likuma subjekts pēc darījuma attiecību uzsākšanas vai veicot gadījuma rakstura darījumus, balstoties uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtējumu, pastāvīgi veic klienta darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par aizdomīgiem.

Novēršanas likuma subjekts pieteicējas gadījumā ir likvidācijas procesā esoša kredītiestāde AS „ABLV Bank", kas veic klienta darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par aizdomīgiem. Tikai un vienīgi šis likuma subjekts var veikt šo izpēti atbilstoši konkrētajai situācijai un pārbaudīt, vai darījumi ir vai nav uzskatāmi par aizdomīgiem.

Atbilstoši Kredītiestāžu likuma 139.pantam izmaksu un parādu segšanas kārtību nosaka likvidators, ievērojot šā likuma 191.-195. panta noteikumus (*likuma redakcijā, kāda bija spēkā lēmuma pieņemšanas laikā par kredītiestādes pašlikvidācijas procesa uzsākšanu*).

No minētajām tiesību normām arī izriet, ka kredītiestādes pašlikvidācijas procesā Komisija uzrauga bankas likvidatora darbību tiktāl, ciktāl tas ietilpst Komisijas kompetencē, ievērojot Kredītiestāžu likumā paredzētos ierobežojumus.

Šajā kontekstā būtiski ir norādīt, ka, tā kā Kredītiestāžu likums ir speciālais likums un tā 164.pants paredz, ka prasības par administratora (jautājums attiecināms arī uz likvidatoriem) nodarīto zaudējumu atlīdzību kreditori var celt tiesā vispārējā kārtībā, tātad Komisija neveic kredītiestāžu likvidatoru uzraudzību tādā nozīmē, ka varētu dot tiem saistošus norādījumus tajā skaitā jautājumos par kreditoru prasījumu apmierināšanu, kreditoru apzināšanu, izvērtēšanu. Tāpat no minētajām normām izriet, ka Komisija ir tiesīga kontrolēt likvidatora darbību un atbilstību šajā likumā noteiktajiem ierobežojumiem. Šajā nolūkā Komisijas pilnvarotai personai ir tiesības iepazīties ar visu kredītiestādes dokumentāciju, visu likvidatora dokumentāciju, kas saistīta ar kredītiestādi, kā arī saņemt no likvidatora paskaidrojumus un jebkuru citu nepieciešamo informāciju, kas saistīta ar kredītiestādes likvidācijas procesu, sniegt vispārējās jurisdikcijas tiesai atzinumu, tomēr Komisija nevar iejaukties likviditātes procesā jautājumos, kas saistīti ar kreditoru darījumu uzraudzību, kā arī nav tiesīga vērtēt darījumu raksturu, aizdomīgumu, nav apstiprinājusi likvidatoru izveidoto metodoloģiju, kas nosaka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasību izpildes metodoloģijai izvirzāmās prasības kredītiestādes likvidācijas (arī pašlikvidācijas) procesā atbilstoši kredītiestādes darbībai piemītošajam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskam, jo to nenoteic tiesību normas.

No Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likuma un Kredītiestāžu likuma normām, kas noteic komisijas funkciju uzraudzīt kredītiestādes, neizriet, ka individuālai privātpersonai būtu subjektīvās publiskās tiesības prasīt, lai komisija veiktu konkrētas uzraudzības darbības vai pieņemtu konkrētus lēmumus attiecībā uz kredītiestādēm (*Augstākās tiesas 2013.gada 17.decembra lēmuma lietā Nr.SKA-379/2014 7.punkts*).

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst, ka Komisijas kompetencē neietilpst likvidācijas procesā esošas kredītiestāde s kreditoru veikto darījumu uzraudzība, pārbaude, kreditoru prasījumu pamatotības izvērtēšana, kreditoru veikto darījumu izvērtēšana atbilstoši Novēršanas likumam, kā arī iekšējās Metodikas izstrādāšana un apstiprināšana likvidācijas procesā esošai kredītiestādei. Tātad no tiesību normām neizriet pieteicējas tiesības prasīt Komisijai izdot administratīvo aktu vai veikt faktisko rīcību šajā jomā, tajā skaitā sniegt savu vērtējumu par kompetencē neesošiem jautājumiem. Savukārt prasījumus, kas izriet no Iesniegumu likuma par iestādes rīcību, nesniedzot atbildi uz privātpersonas iesniegumu, tiesa izskata kā iestādes faktisko rīcību.

[12] Tiesa, vērtējot pieteicējas pieteikumu un pieteicējas pārstāvja tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus kopsakarā ar atbildētājas paskaidrojumiem, secina, ka sākotnēji ir vēlreiz jāpārvērtē pieteicējas iesniegumu mērķis, ar kādu tā ir vērsusies Komisijā.

[12.1] Noskaidrojot pieteicējas mērķi, vēršoties Komisijā, tiesa konstatē, ka mērķis bija saņemt atbildes uz jautājumiem un vienlaicīgi arī Komisijas vērtējumu par jautājumos norādītajiem faktiskajiem apstākļiem, kas skar tieši pieteicējas iesniegumos aprakstīto situāciju, tas ir, izvērtēt AS „ABLV Bank" likvidatoru rīcību, prasot pieteicējai paskaidrojumus un informāciju par vēsturiski veiktiem darījumiem ar skaidru naudu, ieskaitot naudas līdzekļus viņas kontā; norādīt tiesību normu, uz kuras pamata AS „ABLV Bank" ir tiesības, veicot gadījuma rakstura darījuma izpēti (kreditora prasījuma izmaksu kreditoram pašlikvidācijas procesā), pārbaudīt klienta vēsturiski veiktos maksājumu darījumus, kas nav attiecināmi uz kreditora prasījuma pamatā esošo naudas līdzekļu izcelsmi; sniegt viedokli, vai pieteicējas vēsturiski veiktās skaidras naudas iemaksas viņas AS „ABLV Bank" kontā satur jebkāda veida aizdomīga darījuma pazīmes (nesamērīgi, netipiski, sarežģīti darījumi, darījumi bez ekonomiska vai tiesiska mērķa u.tml.); sniegt viedokli par to, vai pieteicējas veiktās transakcijas un naudas uzkrājums ir uzskatāms par neatbilstošu viņas ienākumiem un konta apgrozījumam, kas varētu būt pamats uzskatīt, ka šie darījumi ir aizdomīgi; sniegt viedokli, vai AS „ABLV Bank" likvidatoram ir tiesisks pamats neapmierināt pieteicējas kreditora prasījumu (neveikt izmaksu), ja pieteicēja nesniegtu AS „ABLV Bank" tās pieprasīto informāciju par viņas veiktajām skaidras naudas iemaksām kontā vai arī ja pieteicējas sniegtā informācija būtu nepilnīga; sniegt viedokli, vai Komisijas ieskatā AS „ABLV Bank" piemērotās kreditoru izpētes prasības pret pieteicēju ir samērīgas un atbilstošas likumam; kā arī vai skaidras naudas uzkrājumu veikšana un vēlāka skaidras naudas iemaksa kontā ir uzskatāma par aizdomīgu darījumu saskaņā ar normatīvajiem tiesību aktiem; vai Komisija rekomendē kredītiestāžu klientus no šādām darbībām atturēties. Respektīvi pieteicēja savā iesniegumā vairākkārtīgi ir lūgusi sniegt Komisijas viedokli, vērtējumu par faktiskajiem apstākļiem. Uz minēto norāda uzdoto jautājumu formulējums, kas sākas ar vārdiem „vai Komisijas ieskatā…" un „vai Komisija var apliecināt...".

[12.2] Ja prasījums ir saistīts ar iestādes nepienācīgu atbildēšanu uz iesniegumu, piemērojams Iesniegumu likums. Iesniegumu likuma 1.pants noteic, ka likuma mērķis ir veicināt privātpersonas līdzdalību valsts pārvaldē. Šis likums ir piemērojams gadījumos, kad persona vēršas iestādē ar lūgumu iegūt iestādes viedokli vai ziņas par kādu jautājumu ar mērķi aktīvi iesaistīties valsts pārvaldē, savukārt Iesnieguma likuma normas nav piemērojamas, ja persona vēlas mainīt to skarošu konkrētu tiesisko situāciju publisko tiesību jomā.

Vērtējot pieteikumā ietverto prasījumu, tiesai ir jāņem vērā pieteicējas mērķis.

[12.3] Izskatāmajā gadījumā pieteicējas iesnieguma 7); 9); 10); 11) punktos uzdotie jautājumi nav attiecināmi uz Komisijas kompetenci vērtēt kredītiestādes, kurai uzsākts pašlikvidācijas process, likvidatoru rīcību. Jo, šādi vēršoties ar konkrētajiem jautājumiem pie Komisijas, pieteicējas patiesais mērķis nav bijis iesaistīties valsts pārvaldē Iesniegumu likuma izpratnē, bet gan panākt no iestādes konkrētu darbību veikšanu – izvērtēt un sniegt viedokli par kredītiestādes AS „ABLV Bank" likvidatoru rīcību attiecībā pret pieteicēju. Šobrīd kredītiestāde nav aktīva, bet tai uzsākts likvidācijas process. Tātad jautājumi par kreditoru prasījumiem, to apmierināšanu, jautājumi par kreditoru darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai kreditoru veiktie darījumi ir/nav uzskatāmi par aizdomīgiem, ir kredītiestādes likvidatoru kompetencē esoši jautājumi.

Tiesa skaidro, ka tiesības iesniegt sūdzību par likvidatoru rīcību noteic Civilprocesa likuma 386.pants. Komisija nevar iejaukties privāttiesiskās attiecībās starp pieteicēju un likvidācijas procesā esošu kredītiestādi. Ja AS „ABLV Bank" atteiks apmierināt pieteicējas kā kreditora prasījumu, šāds strīds ir risināms civilprocesuālā kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā.

[12.4] Tikai tādā gadījumā, ja tiesību normas piešķir personai tiesības prasīt no iestādes konkrētu labumu, iestādes atteikums rada personas tiesību

(proti, tiesību saņemt konkrēto labumu) aizskārumu. Savukārt, ja persona iestādei prasa ko tādu, ko saskaņā ar tiesību normām personām vispār nav tiesību pieprasīt, iestādes atteikums nerada personas tiesību aizskārumu, tātad nerada tiesiskas sekas. Līdz ar to šai personai nav arī tiesību konkrēto labumu prasīt tiesas ceļā.

Tātad pieteicējai nav tiesību prasīt atbildes uz jautājumiem no iestādes, kuras kompetencē nav šo jautājumu izvērtēšana pēc būtības.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka Komisija var sniegt savu kā iestādes viedokli tikai un vienīgi par tādiem jautājumiem, kas ir noteikti Komisijas kompetencē ar normatīvajiem aktiem. Pretējā gadījumā, kā to pamatoti tiesas sēdē norādīja Komisijas pilnvarotā persona, pat ja Komisija sniegtu pieteicējai konkrētu atbildi, tās sniegtais viedoklis nebūtu saistošs, persona nesasniegtu to mērķi, kādēļ vērsās iestādē, kā arī nebūtu aizsargājama personas paļāvība uz iestādes doto apsolījumu par kādu tiesisko seku iespējamo iestāšanos nākotnē.

[12.5] Iepazīstoties ar Komisijas 2020.gada 20.februāra atbildi uz pieteicējas 2020.gada 22.janvāra iesniegumu, konstatējams, ka šos jautājumus Komisija skaidrojusi pieteicējai, tajā skaitā norādot konkrētas tiesību normas, kas noteic Komisijas kompetenci un kredītiestādes likvidatoru kompetences robežas par pieteicējas uzdotajiem jautājumiem.

Minēto komisija ir atkārtoti izskaidrojusi arī 2020.gada 23.aprīļa atbildē, konkrēti, atsaukusies uz Kredītiestāžu likuma 132.panta ceturto daļu, kā arī skaidrojusi jautājumu par Novēršanas likuma 3.panta 3.[1] daļas likuma subjektiem, kas saglabā savu šī likuma 3.panta pirmajā daļā minētā subjekta statusu arī maksātnespējas vai likvidācijas procesa gaitā, Komisija atbilstoši Novēršanas likuma 45.panta pirmās daļas 1.apakšpunktam uzrauga un kontrolē, kā likvidējamā AS „ABLV Bank" īsteno Novēršanas likuma prasības. Pieteicējai sniegtajās atbildēs Komisija norāda, ka pārkāpumus AS „ABLV Bank" likvidatoru darbībā nekonstatē.

[12.6] Pieteicēja savu pieteikumu pamato ar Iesniegumu likuma normām.

Nav šaubu, ka prasījumam, kas saistīts ar iestādes nepienācīgu atbildēšanu uz iesniegumu, ir piemērojams Iesniegumu likums, bet šādos gadījumos tiesai, izvērtējot pieteikumā ietverto prasījumu, ir jāņem vērā pieteicējas patiesais mērķis (*Augstākās tiesas 2020.gada 27.augusta lēmums lietā Nr.SKA-1327/2018*). Konkrētajā gadījumā no pieteikumam pievienotajiem lietas materiāliem izriet, ka pieteicējas sākotnējais mērķis, vēršoties iestādē ar iesniegumu, bija panākt, lai Komisija izvērtē bankas likvidatoru rīcības tiesiskumu, kā arī panākt to, lai bankas likvidatori no pieteicējas neprasītu informāciju par viņas veiktajiem darījumiem, par skaidras naudas iemaksām pieteicējas kontos.

No minētā, piemērojot saprātīgā pieteicēja principu, jāsecina, ka pieteicēja pēc būtības iebilst pret AS „ABLV Bank" likvidatoru darbību, likvidatoru pieprasīto informāciju un paskaidrojumiem par pieteicējas veiktajiem darījumiem, ko pēc būtības tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis nenoliedza.

Līdz ar to acīmredzami pieteicējas patiesais mērķis nav bijis iesaistīties valsts pārvaldē Iesniegumu likuma izpratnē, uzdodot iesnieguma 7); 9); 10); 11) punktos minētos jautājumus, bet gan panākt no Komisijas kā iestādes konkrētu darbību veikšanu, tajā skaitā, administratīvā akta izdošanu, ko atbilstoši lietu piekritībai vērtēs Administratīvā apgabaltiesa lietas Nr.A43003620 ietvaros.

Tāpēc šāds pieteicējas prasījums saistībā ar Komisijas rīcību, nesniedzot atbildi pēc būtības uz pieteicējas iesnieguma 7); 9); 10); 11) punktos uzdotajiem jautājumiem, kas nav Komisijas kompetencē un būtu izskatāms civilprocesuālā kārtībā kā sūdzība par kredītiestādes likvidatora rīcību, nav pieļaujams pēc būtības. Tā kā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktam pieteikums šajā daļā nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā, tiesai šajā pieteikuma daļā ierosinātā tiesvedība lietā ir jāizbeidz.

[12.7] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 283.panta pirmajai daļai tiesa tiesas sēdes laikā noskaidroja procesa dalībnieku viedokli par tiesvedības izbeigšanu par pieteikumu šajā daļā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 284.pantu, ja tiesvedība izbeigta, atkārtota griešanās tiesā pret to pašu atbildētāju par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

[13] Vienlaikus tiesa norāda, ka, konstatējot, ka daļa no iesnieguma punktos 7); 9); 10); 11) uzdotajiem jautājumiem nav Komisijas kompetencē, sniegts tiesību normās pamatots skaidrojums, norādot, ka likviditātes procesu veic likvidatori, likvidatoru pienākumi, funkcijas, tiesības, tajā skaitā kreditoru pārbaudes jautājumos, klientu izpēte, risku apzināšanas jautājumos, kas saistīti ar patiesā labuma guvēja noskaidrošanu, aizdomīgu darījumu pārbaudi, risku profilu, līdzekļu izcelsmi, noteikta tiesību normās, vienlaikus skaidrojot, ka likvidatoru vērtējums un klienta izpētes rezultāti, ko iepriekš veica kredītiestāde, var atšķirties, turklāt likvidatori nav ierobežoti veikt darījumu izpēti, lai apstiprinātu to atbilstību saimnieciskajai vai personiskajai darbībai un pārliecinātos par kreditora naudas līdzekļu izcelsmi.

Līdz ar to tiesa secina, ka Komisija ir vērtējusi arī šos pieteicējas uzdotos jautājumus, bet savas kompetences robežās.

Tātad Komisija ir sniegusi atbildi arī uz jautājumiem, nevērtējot pieteicējas iesniegumā aprakstītos faktiskos apstākļus, bet vispārīgi skaidrojot situāciju, tajā skaitā sniedzot atbildi par likvidatoru tiesībām veikt kreditora, tā darījumu pārbaudi, skaidrojot, ka rezultāts ar iepriekš veikto kredītiestādes pārbaudi darījuma veikšanas brīdī var atšķirties.

[14] Vērtējot Komisijas sniegtās atbildes uz pieteicējas iesnieguma 1); 2); 3); 6) punktos uzdotajiem jautājumiem, tiesa secina, ka Komisija ir sniegusi atbildes uz pieteicējas jautājumiem, kaut arī atbilde uz katru jautājumu nav īpaši numurēta, turklāt atbildes uz jautājumiem daļēji pārklājas, kā to pamatoti tiesas sēdē norādīja Komisijas pilnvarotā pārstāve. Vienlaikus konstatējams, ka daļa no atbildēm jau sniegtas iepriekš, Komisijas 2020.gada 22.februāra atbildē.

No atbildēm redzams, ka tajās sniegts skaidrojums un norādītas tiesību normas, kas attiecas uz kredītiestādes uzraudzības un kredītiestādes likvidācijas procesu, norādīts, kas vērtē kreditoru prasījumus, minētas atsauces uz tiesību normām par Novēršanas likuma subjektu, kas nodrošina un atbild par Novēršanas likuma prasību ievērošanu.

Tāpat pieteicējai izskaidrots jautājums par metodoloģiju kā likvidējamās kredītiestādes iekšējās kontroles sistēmu un ierobežotas pieejamības informāciju, atsaucoties uz tiesību normām, kas to noteic, ka arī sniedzot skaidrojumu, ka šāda informācija nav izpaužama trešajām personām, tātad arī pieteicējai, kā arī norādīta saite, kur pieteicēja var iepazīties ar Komisijas AS „ABLV Bank" pašlikvidācijas procesa kontroles mehānismu.

Kaut arī pieteicējai nav sniegta tieša atbilde uz jautājumu par „labāko starptautisko praksi", kas noteic metodoloģijā ietvertās kreditoru pārbaudes prasības, jau no 2020.gada 22.februāra atbildes izriet, ka „labākā starptautiskā prakse" izriet no starptautiskajām tiesību normām, kas iestrādātas nacionālajās tiesību normās, tajā skaitā Novēršanas likumā un tālāk AS „ABLV Bank" kreditoru pārbaudes metodoloģijā.

Ņemot vērā iepriekš spriedumā konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka komisija ir atbildējusi uz pieteicējas iesniegumā uzdotajiem jautājumiem savas kompetences robežās un sniegusi uz tiem atbildes pēc būtības, norādot, ka pārkāpumi AS „ABLV Bank" likvidatoru rīcībā nav konstatēti.

Tiesa skaidro, ka iestādei ir pienākums sniegt saprotamas atbildes uz personas uzdotajiem jautājumiem, kuri ir iestādes kompetencē. Ir svarīgi, lai iestāde kopumā atbildētu uz personas uzdotajiem jautājumiem, tādēļ tas vien, ka iestāde nav sniegusi atsevišķu atbildi uz katru no jautājumiem, nevar būt par pamatu atzinumam, ka atbilde nav sniegta pēc būtības (*Augstākās tiesas 2009.gada 23.marta lēmuma lietā Nr.SKA-360/2009 10.punkts*).

Pieteicēja, norādot uz Iesniegumu likuma 5.pantu, nepamatoti uzskata, ka Komisija nav izskatījusi pieteicējas iesniegumu. Kā redzams no lietas materiāliem, un iepriekš spriedumā konstatētā un secinātā, Komisija ir izvērtējusi pieteicējas iesniegumā minētos jautājumus un sniegusi uz tiem atbildes. Savukārt, konstatējot, ka daļa no jautājumiem nav Komisijas kompetencē, ka Komisija nevar izvērtēt pieteicēja norādītos faktiskos apstākļus pēc

būtības un dot tiem vērtējumu, Komisija ir sniegusi atbildes, neanalizējot konkrētu situāciju, bet norādot kompetento iestādi, tas ir, kredītiestādes likvidatorus, kas jautājumus par kreditoru prasījumiem vērtēs. Līdz ar to secināms, ka pieteicējas iesniegums ir izskatīts un uz to ir sniegtas atbildes, tādējādi ir ievērotas Iesniegumu likumā un Latvijas Republikas Satversmes 104.pantā noteiktās personas tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu pēc būtības. Tas, ka Komisija nav sniegusi juridisku konsultāciju vai sagatavojusi atbildi, skaidrojot pieteicējas tiesības kā kreditoram konkrētajos faktiskajos apstākļos kredītiestādes pašlikvidācijas procesā, nenozīmē, ka Komisija nav sniegusi atbildi pēc būtības uz pieteicējas iesniegumu.

Ievērojot minētos argumentus, tiesa uzskata, ka pieteicējas pieteikums šajā daļā ir noraidāms.

[15] Saskaņā ar Iesniegumu likuma 10.panta otro daļu lietā par personas tiesībām saņemt atbildi pēc būtības uz iesniegumu pieņemtais tiesas spriedums nav pārsūdzams.

[16] Attiecībā uz pieteicējas pārstāvja argumentu, ka Komisijai bija jāpārsūta pieteicējas iesniegums kompetentai iestādei atbildes sniegšanai pēc būtības, bet Komisija to neizdarīja, vai arī jānorāda, kur pietiecējai vērsties, tiesa norāda turpmāk minēto.

Lai gan Iesniegumu likuma 4.panta pirmā daļa noteic iestādes pienākumu pārsūtīt iesniegumu kompetentajai iestādei, gadījumos, ja iesniegums nav iesniegts pēc piekritības, tomēr tas nenozīmē, ka iestādei būtu jāpārsūta visi privātpersonu iesniegumi, kurus tā nav kompetenta izskatīt. Šāds pienākums iestādei nerodas, ja personas iesniegums pēc sava satura nav piekritīgs nevienai iestādei.

Pieteicējas gadījumā jautājumi, kas saistīti ar kreditoru prasījumu izvērtēšanu, kreditoru apzināšanu un izpēti, kā jau iepriekš spriedumā norādīts, ir likvidējamās kredītiestādes kompetencē esošs jautājums, savukārt strīdi par kreditoru prasījumu apmierināšanu kā arī par likvidatoru rīcību risināmi civilprocesuālā kārtībā. Turklāt kredītiestādei kā privātpersonai nav saistošas Iesniegumu likuma normas.

Līdz ar to tiesa noraida šo pieteicējas pārstāvja argumentu kā nepamatotu.

[17] Tiesas sēdē, sniedzot paskaidrojumus, pieteicējas pārstāvis atsaucās uz to, ka daļa no jautājumiem, uz kuriem pieteicēja vēlas saņemt atbildes, būtu uzskatāmi par uzziņu, kā to paredz Administratīvā procesa likums, ka pieteicēja sagaidīja, ka atbilde tiks noformēta līdzīgi kā prasot uzziņu. Vērtējot minēto pietiecēja pārstāvja argumentu, tiesa norāda turpmāk minēto.

No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicēja nav vērsusies Komisijā, lai izmantotu šādu tiesisko instrumentu, tas ir, neiesniedza lūgumu sniegt uzziņu par viņas tiesībām. Arī pieteikumā tiesai pieteicēja nav norādījusi, ka lūgusi uzziņu, ko iestāde nav sniegusi vai atteikusies sniegt.

Administratīvā procesa likuma 98.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka privātpersonai ir tiesības saņemt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā. Iesniegumu par uzziņu iesniedz iestādē, kuras kompetencē ir jautājuma izšķiršana pēc būtības.

Kā to tiesas sēdē apliecināja pieteicējas pārstāvis, tāds arī bija pieteicējas mērķis un vēlme – uzzināt savas tiesības konkrētajā tiesiskajā situācijā.

Kā tas atzīts Augstākās tiesas judikatūrā, Administratīvā procesa likums nenosaka konkrētu uzziņas definīciju, tomēr tās būtība ir skaidra – uzziņa ir veids, kā persona, pirms vēl valsts ir nodibinājusi konkrētas publiski tiesiskās attiecības administratīvā akta veidā, var uzzināt kompetentās iestādes viedokli attiecīgajā jautājumā. Uzziņa ir iestādes atbilde uz personas uzdoto jautājumu par to, kā konkrētajos apstākļos ir piemērojamas tiesību normas, (*Augstākās tiesas 2008.gada 14.februāra spriedums lietā Nr.SKA-34/2008*). Uzziņu var prasīt tai iestādei, kurai no tiesību normām ir kompetence darboties konkrētās publiski tiesiskajās attiecībās, piemēram, izdodot administratīvo aktu.

Kā to ir skaidrojusi Augstākā tiesa, pieteicējas pārstāvis nepamatoti uzskata, ka uzziņas institūta aizsegā pieteicēja var vērsties jebkurā institūcijā, lai tā sniegtu pieteicējai konsultācijas viņu interesējošos jautājumos (*Augstākās tiesas 2009.gada lēmums lietā Nr.SKA-659/2009*).

Vienlaicīgi tiesa norāda, ka uzziņu par savām tiesībām persona var prasīt no iestādes, kurai ir tiesības izdot administratīvo aktu, pirms šī administratīvā akta izdošanas.

No Tiesu informācijas sistēmas datiem, konstatējams, ka strīdus jautājumu par pienākuma uzlikšanu Finanšu un kapitāla tirgus komisijai izdot administratīvo aktu, ar kuru likvidējamai AS „ABLV Bank" uzlikt par pienākumu atturēties no informācijas pieprasīšanas no /pers. A/, kas objektīvi nav nepieciešama (neattiecas uz kreditora prasījuma pamatā esošajiem līdzekļiem), lai pieņemtu lēmumu par izmaksas veikšanu /pers. A/, kā arī par /pers. A/ 2019.gada 22.augustā, 2014.gada 16.maijā, 2014.gada 19.maijā un 2016.gada 12.septembrī veiktajām skaidras naudas iemaksām un to vērtēšanas kreditora prasījuma pārbaudes (klienta izpētes) ietvaros, atbilstoši piekritībai, izskatīs un vērtēs Administratīvā apgabaltiesa lietas Nr.A43003620 ietvaros.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Iesniegumu likuma 10.panta otro daļu, Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu, 283.pantu un 316.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt daļā /pers. A/ pieteikumu par Finanšu un kapitāla tirgus komisijas faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, nesniedzot atbildi pēc būtības uz pieteicējas 2020.gada 25.marta iesnieguma 1), 2), 3), 6) punktā uzdotajiem jautājumiem, un pienākuma uzlikšanu sniegt atbildi pēc būtības uz pieteicējas 2020.gada 25.marta iesnieguma 1), 2), 3), 6) punktā uzdotajiem jautājumiem.

Spriedums šajā daļā nav pārsūdzams.

Izbeigt tiesvedību daļā par /pers. A/ pieteikumu par Finanšu un kapitāla tirgus komisijas faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, nesniedzot atbildi pēc būtības uz pieteicējas 2020.gada 25.marta iesnieguma 7), 9), 10) un 11) punktā uzdotajiem jautājumiem, un pienākuma uzlikšanu sniegt atbildi pēc būtības uz pieteicējas 2020.gada 25.marta iesnieguma 7), 9), 10) un 11) punktā uzdotajiem jautājumiem.

Lēmumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam 14 dienu laikā no lēmuma noraksta saņemšanas dienas, iesniedzot blakus sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Grabovska